

MARIBORSKI

Cena 1 Din

VEČERNIK

„JUTRA“

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprava 2465
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri / Vaja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglaš po ceniku / Oglaš
sprejema tudi oglašni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čekoval račun št. 11.400

Zaključek tragedije na Daljnem vzhodu

NAUK MANDŽURIJE ZA EVROPSKE NARODE.

Usodni dogodki, ki jih doživljamo zadnje tedne v Evropi, so docela odvrnili našo pozornost od nič manj važnih dogodkov na Daljnem vzhodu. Medtem, ko poslušamo v radiu Hitlerjeve govore, ko sledimo vestem o terorju v Nemčiji, o oblikovanju nove nemške fašistične države, o nepričakovanem razvoju stvari v Avstriji, o oboroževanju Madžarske in med tem ko se državniški trudijo v Ženevi, da bi obudili k novemu življenju kadaver razorožitvene konference, so Japonci usodno porazili Kitajce v Jeholu in zasedli vso obsežno pokrajino do samega kitajskega Velikega zidu. Prva etapa japonskih načrtov je zaključena. Nova država Mandžukuo, ki so jo Japonci ustanovili v svoje namene, ne v namene Mandžurcev, je zaokrožena, dobila je »naravne meje«. V njej so združene vse Tri vzhodne province, kakor jih Kitajci imenujejo uradno. Kitajci so omagali; umaknili so se na mejo stare notranje Kitajske.

Brez formalne vojne napovedi in kljub Društvu narodov, kljub raznim paktom, ki prepovedujejo oboroženo silo kot sredstvo za reševanje mednarodnih sporov, so Japonci s silo, z uporabo orožja izrgali Kitajski ozemlje, ki je večje kakor zahodna Evropa. In to se je zgodilo prav v času ženevskega razpravljanja o »razorožitvi« in »večnem miru«. Evropa je odrekla, odrekle so pisane pogodbe, odreklo je Društvo narodov. Nič tudi ni pomagalo nepriznavanje novega položaja, nepriznavanje »samostojne« Mandžurije. Japonci se za vse to ni so čisto nič zmenili, se ne zmenijo in se tudi v bodoče ne bodo. Njim je popolnoma irelevantno, ali Društvo narodov Mandžurijo prizna ali ne. Zaradi nepriznavanja ne bodo izpustili iz rok niti peči zavojevane zemlje.

Kitajska je kljub odcepitvi Treh vzhodnih provinc še vedno ogromna država, z okoli 400 milijoni prebivalcev. Njej se ta izguba ne bo dosti poznala, da si izgubi

najboljše področje za naseljevanje svojih ljudi, ki so v sedanjih bivališčih preveč na tesnem. Za to torej ne gre. Gre pa za moralno stvar zadeve. Gre za dejstvo, da se je to zgodilo v času paktov o nenapadanju, dogovorov o arbitraži in Društva narodov. Gre za to, da je primer Mandžurije razbilil z močno misel, da je na svetu sila, ki bi lahko preprečila samovoljo in nasilje. Posebno važno in poučno pa je vse to zlasti za gledanje na sedanja ženevska prizadevanja za razorožitev brez garancij, ki jih zahtevajo Francija in njene zavezničice. Ali more po primeru Mandžurije sploh še kdo verjeti, da bo s samim papirnatim paktom o razorožitvi človeštvu zagotovljen mir? Če svet ni mogel preprečiti primera Mandžurije, kako in s čim naj prepreči primer kakšne evropske Mandžurije? To bi mogla preprečiti samo vojna, toda tako je bilo tudi v prejšnjih časih, pa ni bilo nobenega Društva narodov in nobenega razorožitvenega pakta!

Mandžurija docet! Njen nauk je, da moramo stokrat pritrditi Franciji, ki pravi: Da, mi smo za razorožitev, pripravljani smo storiti vse, kar zahtevate od nas, hočemo pa pisano zagotovilo, da boste vsi skupaj porok za našo nedotakljivost in popolno varnost. Če bi se kljub vsemu zgodilo, da nas kdo napade, potem nam morajo prihiti na pomoč vse države, ki podpišejo razorožitveni pakt, v prvi vrsti pa Anglija. Mi-mo tega mora dobiti Društvo narodov kot čuvar izpolnjevanja pakta tudi eksekutivno moč, to se pravi, ustvariti se mora vojska Društva narodov! Prav o tem pa nočejo drugi ničesar slišati, zlasti ne tisti, ki vemo o njih vsi, da imajo enake namene in cilje v Evropi, kakor Japonci v Aziji. Zato smo še zelo daleč od tistih časov, ko bo orožje le še stvar muzejev in ko bo človeštvo živele v bratski slogi in ljubezni in bo na zemlji večni mir. Te čase bodo ustvarili šele boljši rodovi kakor je naš, rodovi ljudi, ki bodo gledali na življenje in na vse stvari in reči z višjega gledišča filozofskih zatiranih instinktov egoizma!

Priprave za monarhistični prevrat

NA DUNAJU IN V MONAKOVEM SE JE BAJE PRIPRAVLJALA SKUPNA AKCIJA ZA OBNOVO MONARHIJE.

CURIH, 17. marca. »Neue Zürcher Zeitung« objavlja naslednjo senzacionalno informacijo: »Pretekli teden se je mudil kakor znano v Monakovem na obisku pri monakovskem nadškofu in kardinalu Faulhaberju dunajski nadškof in kardinal dr. Innitzer. Tedaj je bilo sklenjeno, da oba nadškofa skupno odstopujeta v Rim, kar se je tudi dejansko zgodilo. Medtem pa so narodni socialisti izvedeli, da nameravata oba kardinala proglasitev neke podonavske monarhije. Narodno-socialistični narodni poslanec dr. Buttman je zaradi tega nemudoma odpotoval v Berlin, nakar sta na podlagi njegovih informacij odpotovala v Monakovo voditelja narodnih socialistov Röhm in Wagner, ki sta stopila v omenjeni zadevi takoj v zvezo s predsednikom bavarske vlade dr. Heldtom, kateremu sta tudi izročila ultimatum, v katerem zahtevata od njega, da ukrene vse, da se namera obeh kardinalov prepreči. Röhm pa je zbral medtem v Monakovem tudi mnogo izredno važnih informacij, ki so zlasti v tesni zvezi z bli-

vanjem nadvojvode Otona v bližini avstrijske meje itd. Aretacija obeh urednikov lista »Münchener Neueste Nachrichten« Buchnerja in barona Aretinija se spravila v zvezo s tem poskusom monarhističnega puča.

Demonstracije proti Italiji in Nemčiji v Madridu

MADRID, 17. marca. Tukaj so bile včeraj burne demonstracije proti Hitlerjevi Nemčiji in fašistični Italiji. Velike množice so se zbrale pred gledališči in kazinami ter v času, ko so obiskovalci zapuščali poslopja, vse prevplili s klici: »Doli Hitler in Mussolini!« Policija je le s težavo razgnala demonstrante, med katerimi so bili v veliki večini socialisti in komunisti.

HITLER IN FRANCIJA.

PARIZ, 17. marca. Berlinski dopisnik »Journala« poroča, da je Hitler izjavil, da je pripravljen pogajati se s Francijo, toda le pod pogojem, da prizna Nemčiji polno enakopravnost glede oboroževanja.

Usodno važni trenutki za vso Evropo

MACDONALDOVO POTOVANJE V RIM. DALADIER JE PESIMIST. SPORAZUM NA ŠKODO FRANCIJE IN ZAVEZNIKOV. VES FRANCOSKI TISK PROTI MACDONALDOVEMU NAČRTU. TUDI NEMCI NISO ZADOVOLJNI. — ANGLEŽI DVOMIJO.

LONDON, 17. marca. Tisk in politiki pripisujejo Macdonaldovemu potovanju v Rim zelo velik pomen. Konservativna »Morning Post« pričakuje od tega obiska popolno reorganizacijo evropske politike. Macdonald bo stavljal Mussoliniju odkrito vprašanje, ali je pripravljen sodelovati z Anglijo na zavarovanju evropskega mira. Sicer ta ponudba ne bo predstavljala nikake angleško-italijanske zveze, vendar bi tvorili obe državi jedro skupine držav, ki hočejo delovati za ohranitev evropskega mira. Kaj ta namen pomeni za Nemčijo, najbolj dokazuje Macdonaldov načrt, ki je bil včeraj predložen razorožitveni konferenci in ki ne predvideva nemške enakopravnosti v oborožitvi. »Daily Telegraph« je prepričan, da bo konferenca med Macdonaldom in Mussolinijem mnogo pripomogla k odstranitvi spora med Francijo in Italijo.

PARIZ, 17. marca. V včerajšnjem »Figaro« piše Daladier o zadnjih dogodkih v Ženevi med drugim naslednje: »Paul Boncour mi je izjavil, da mu je bilo sporočeno, da namerava Macdonald obiskati Rim. Kakor izgleda, to obvestilo francoskega zunanjega ministra ni preveč razburilo. Na drugi strani je pa tudi res, da more Francija na tem Macdonaldovem obisku v Rimu le izgubiti in ničesar pridobiti. Macdonald sicer naglašja, da bi rad odstužil Italijo od Nemčije, toda za to je sedaj že mnogo prepozno. V ostalem pa bi morali stroške za to operacijo nositi Italijanci in naši zavezniški sami, in to počenši od priznanja pomorske paritete Italiji na Sredozemskem morju pa vse naprej do najkočljivejših sodobnih vprašanj. Sedanji položaj stvari se je dal slutiti že davno, ker je usodna Briandova koncesija dopustila Nemčiji, da se dvigne in si opomore. Italija se je obrnila v stran, dočim se je v srednji Evropi ustvaril močan blok nezadovoljnih in revizionistov. Upajmo, da bo mogoče z energičnim nastopom Francije v Ženevi odstraniti nove avanture in preprečiti nezbežno vojno.«

PARIZ, 17. marca. Ves francoski tisk se bavi z angleškim razorožitvenim načrtom, ki ga je objavil v Ženevi Macdonald. Pertinax piše v »Echo de Paris«,

da vsebuje angleški predlog spremembo razmerja moči v Evropi in celo spremembo zemljevidov. Točno se opaža angleška želja po enostranski razorožitvi Francije. Macdonaldov spremeni govor je bil prazen in dolgočasen. V Ženevi je le italijanska delegacija pozdravila ta načrt, ker se strinja z glavnimi smernicami italijanske politike. Saint Brice se bavi v »Journalu« zlasti z zadnjim odstavkom Macdonaldovega načrta, ki napoveduje, da bo razorožitvena konferenca povsem spremenila vojaška določila versajske pogodbe. Angleški načrt pa vendar vsebuje nekaj pozitivnih elementov, ki naj služijo kot podlaga nadaljnjim pogajanjem. Angleški načrt zahteva od Francije prevelike žrtve in daje obenem premajhno jamstvo za varnost Francije.

LONDON, 17. marca. Angleški tisk pozdravlja Macdonaldov načrt in ga imenuje zadnji poskus za rešitev razorožitvene konference, vendar ni preveliko upanje, da bi bil sprejet. Francija in Nemčija ne bosta hoteli vzeti potrebnih žrtv na svoja ramena in je sedaj odvisno samo še od sestanka med Macdonaldom in Mussolinijem, kako se bo razčistila cela vrsta perečih svetovno-političnih vprašanj.

MILAN, 17. marca. Italijanski tisk podarja, da si misli in smernice Macdonaldovega razorožitvenega načrta skoraj v celoti strinjajo z naziranjem Mussolinija in s stremiljenjem fašistične politike.

BERLIN, 17. marca. Nemški listi priznavajo angleškemu načrtu možnost podlage za nadaljnja pogajanja, to pa le na podlagi načelne enakosti in enakopravnosti. Nemčija mora v Ženevi nastopiti za svoje pravice energično in brez vsake rezerve. Angleški načrt predvideva v Nemčiji spremembo državne brambe v milico, prepoveduje pa ji oborožitev z vojaškimi letali, tanki in podmornicami. Macdonald ima s svojim načrtom, ki se imenuje z nemške strani »mešano sodišče«, dobre namene, vendar ne prinaša nič novega, ker združuje vse prejšnje načrte in zato ne bo mogel rešiti konference.

Macdonaldov govor v radiu

ŽENEVA, 17. marca. V svojem govoru v radiu je Macdonald izjavil: »Naša metoda dela na razorožitveni konferenci, da predlagamo različne načrte o organizaciji mira in o razorožitvi, ima to prednost, da nam kaže, kaj bomo dosegli in kaj bomo riskirali. Ali se bo Nemčiji dala pravica in svoboda, ali pa bo Evropa riskirala, da se razruši.« Te besede nekega močnega priletelja imajo za nas neki poseben pomen. Zato vabim vse dovezne ljudi k delu za razorožitev in k medsebojnemu zaupanju.

AVSTRIJA NAJ PODARI GRADIŠČANSKO!

PARIZ, 17. marca. Po poročilih iz Budimpešte je priredilo predsedništvu okrog 20 madžarskih omladincev pred tamkajšnjim avstrijskim poslanštvom prijateljsko manifestacijo. Ko so odpeli madžarsko himno, so omladinci izročili avstrijskemu poslaniku memo-

randum, v katerem prosijo avstrijsko vlado, da odstopi Madžarski Gradiščansko in tako postavi na dnevni red vprašanje revizije mirovnih pogodb.

DE VALERA GRE NA ROMANJE.

RIM, 17. marca. Včerajšnji listi objavljajo vest iz Berlina, da bo odpotoval predsednik Irske svobodne države de Valera okrog 15. maja v Rim, kjer bo prisostvoval svečanim cerkvenim ceremonijam o priliki svetega leta, obenem pa bo tudi oficijelno obiskal Mussolinija in paneža. No poti v Rim bo spremljal de Valero irski zunanji minister Walshe.

AVSTRIJA IN NEMČIJA.

BERLIN, 17. marca. Avstrijski minister v Berlinu Tauschitz je v nekem intervjuju izjavil, da je politična sprememba v Nemčiji izzvala v Avstriji znatno okrepitev nacionalne ideje. Kar se tiče zunanje politike, ne prihaja »Avstrija v nobeno kombinacijo brez Nemčije, temveč v vsako izključno le z Nemčijo«.

Dnevne vesti

† Joža Volčič

Jože Volčiča ni več. Umrl je včeraj popoldne ob 16. uri v tukajšnji splošni bolnišnici v starosti 53 let. Na bolniško posteljo ga je priklenila zavrtna bolezen, ki si jo je bil nakopal v svetovni vojni. Korenjek, kakršen je bil, se ji je dolgo časa upiral, toda slednjič ga je podrla. Z njim lega v grob markantna osebnost iz vrst slovenskih narodnjakov in obrtnikov. Pokojni Joža Volčič je bil ustanovitelj Sokola v Mariboru in je bil ves čas svojega življenja prežet s sokolsko mislijo in discipliniran kot redko kateri. Dolga leta je bil v vadiateljskem zboru in je redno do lanskega decembra zahačal v telovadnico. Zadnjič je nastopil kot telovadelec ob priliki matične akademije. Bil je dolga leta društveni praporščak, ko pa je župa razvila svoj prapor, so ga Sokoli izročili njemu, ki ga je vselej ponosno nosil. Veliko se je udeleževal vse življenje v društvih in bil zlasti pred vojno neustrašen član vseh slovenskih društev, ki jih je vneto podpiral. Znan je bil kot poštenjak in je svojemu bližnjemu rad pomagal. Že leta 1904 je kot edini Slovenec pristopil k mariborski požarni brambli, kjer je vneto sodeloval do svoje smrti. Bil je tudi ustanovitelj reševalnega oddelka pri tukajšnji požarni brambli. Pokojni Joža Volčič si je pridobil tudi za obrtniški stan nevenljivih zaslug. Bil je vedno prvi med slovenskimi mojstri, ko je šlo za to, da se reši mrsikatero načelno in stanovsko vprašanje. Pogreb dragerega pokojnika, ki je bil vzoren javni delavec, kremenit značaj, poštenjak od pet do glave in prijeten družabnik, bo v soboto ob 17. uri iz mrtvašnice na pobjezek pokopališču. Bodi mu ohranjen časten spomin, žalujemo pa naše iskreno sožalje!

† Miroslav Pučelik. Danes dopoldne je preminil v Framu šolski upravitelj v pokoju g. Miroslav Pučelik. Pogreb za služnega slovenskega šolnika bo v nedeljo 19. t. m. ob 16. uri iz hiše žalosti na framsko pokopališče. Blag mu spomin, žalujemo preostalim naše iskreno sožalje!

Smrt odličnega narodnjaka in zadružnika. Včeraj je umrl v Celju v starosti 57 let dr. Anton Božič. Pokojnik je bil slovenjgoriški rojak. Gimnazijo je dovršil v Mariboru in je po končanih visokosolskih študijah prišel v Celje, kjer je vstopil kot koncipient v odvetniško pisarno dr. Filipiča, ki jo je po njegovi smrti kot odvetnik prevzel. Dr. Božič je ena najmarkantnejših in najzaslužnejših osebnosti bivše Spodnje Štajerske. Udeleževal se je zlasti kot gospodar in ustanovitelj dolge vrste zadrug in raznih drugih gospodarskih korporacij. Kot zadružni delavec si je pridobil nevenljivih zaslug za napredek slovenskega ljudstva na Štajerskem. Z dr. Božičem je legel v grob iskren Slovenec in Jugoslovan za katerim žalujejo njegovi številni prijatelji in znanci. Slava njegovemu spominu!

Promocija. Za doktorja prava je bil te dni promoviran na ljubljanski univerzi odvetniški koncipient gosp. Zvonko Cvetko, sin šolskega upravitelja g. Frana Cvetka v Krčevini. Čestitamo!

Poroke. V zadnjem času so se poročili v Mariboru Josip Laginja, čarinski uradnik, in Hilda Mihaličeva; Janez Rottmann, uradnik in Marica Garželjeva, hči posestnika; Anton Bud, posestnikov sin in Marija Galica, kuharica ter Metod Stavber, mizarški pomočnik s Pobjezja in Josipina Piškova, delavka. Bilo srečno!

Sokol Maribor matica poziva vse članstvo, da se obvezno in polnoštevilno udeleži pogreba brata Jože Volčiča, ki bo v soboto 18. tm. ob pol 17. uri na Pobjezju. Članstvo, ki poseduje slavnostni krog, se udeleži pogreba brezpogojno v tem, ostali pa v civilu z znakom. Zbirališče v soboto 18. tm. v Narodnem domu ob 15. uri, odhod točno ob četrt na 16.

Slovensko obrtno društvo vlnudno vabi svoje članstvo, da se v častnem številu udeleži pogreba umrlega člana g. Jože Volčiča, ki bo z mestnega pokopališča 18. t. m. ob 16.30. Izkazimo našemu zvestemu članu zadnjo čast ob odprtem grobu!

Iz poštne službe. Za pogodbeno poštaro v Cirkovcih je imenovana Anica Čebularjeva. Za dnevničarja pri pošti Sv. Lenart v Slov. goricah pa je imenovan France Jamnik.

Upokojitev v davčni službi. Trajno je upokojen Lovro Kuharič, davčni nadzornik pri davčni upravi v Ljutomeru.

Novi supletti. Za suplete so nastavljeni diplomirani filozofi: Josip Šeško na realni gimnaziji v Mariboru, Anton Ingošič na realni gimnaziji v Ptuj in Matija Trobec na realni gimnaziji v Murski Soboti.

Redek jubilej. Jutri v soboto slavi osemdeseti rojstni dan posestnik g. Jurij Pogorelec na Pobjezju. Jubilar je bil svoječasno gostilničar in lesni trgovec v Marenbergu in se je na starost preselil na Pobjezje. Kot sin revnih staršev si je s pridnostjo in poštenostjo ter izredno podjetnostjo pridobil že v mladih letih precejšnje premoženje. Vkljub visoki starosti je še danes čil in zdrav ter je želja, da bi tak ostal še dolga leta.

Bogoljubov — pride v Maribor in priredi v torek 21. t. m. zvečer simultanko. Sloviti ruski mojster potuje po južni Evropi in bo igral najbrž i v Ljubljani. — Vsi prijatelji šaha se že danes opozarjajo na to prireditev. Kraj igre se še le določi. Prijave za igrače pri simultanki sprejema prof. Fava, event. pismeno, na kavarno Central.

Damski šahovski tečaj. Šahovska sekcija kulturnega društva »Triglav« razpisuje damski šahovski tečaj. Tečaj je namenjen predvsem začetnicam, ker se bo pričelo poučevanje šahovske igre pri temeljnih elementih. Vabljeni so tudi nečlanice društva ter bo tečaj strogo ločen za dame. Prijave se sprejemajo do 24. t. m. pri g. Bogdanu Pušenjaku, Maribor, Miklošičeva št. 2. od 12. do 14. Prvi sestanek bo v petek 24. tm. ob 20. v posebni sobi restavracije »Narodni dom«, kjer se še sprejmejo naknadne prijave.

Ljudska univerza v Mariboru. Danes v petek ob 20.15 predava o Rihardu Wagnerju kot človeku in umetniku pisatelj dr. O. Hödel iz Gradca. Wesendonkovi posvečene pesmi poje koncertna pevka gđ. Greta Berghausova, na glasovirju spremlja gosp. prof. Herman Frisch iz Maribora.

Avtobusni promet v Studence. 19. marca na dan sv. Jožefa pojača Mestno avtobusno podjetje na progi 2, Studenci, vožnje sem in tja. Vozilo se bo po Ruški cesti in Črtomirovi ter Krekovi ulici do železniškega prelaza.

Prvi prekrasni pomladanski dnevi so napotili naše planince, da pohite jutri in v nedeljo zopet v večjem številu na Pohorje, zlasti k Mariborski koči, kjer bodo imeli v soboto zvečer številni Jožefi in Pepce svoj večer. Jutri ob 16. uri pelje z Glavnege trga avtobus v Reko.

XXVII. redni občni zbor JAD »Triglav« v Ljubljani bo v sredo 22. marca 1933. ob 20. uri v salonu gostilne »Pri levu« na Gosposvetski cesti. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega rednega občnega zbora, 2. poročilo odbornikov, 3. poročilo revizorjev in absolutorij, 4. samostojni predlogi, 5.) volitev novega odbora in 6. raznoterosti.

Emigrantska društva v Mariboru prirede v nedeljo 19. tm. ob 10. uri dopoldne v Narodnem domu predavanje »Naši bratje in meje«. Predaval bo akademik g. Iskra iz Ljubljane. Borba naših bratov onstran mej je težka! Vabimo zato našo javnost, da s številnim posetom dokaže, da je usoda našega naroda zvezana z nami vsemi!

Občni zbor Združenja pletilcev za dravsko banovino v Ljubljani bo 2. aprila t. l. ob 9.30 dopoldne v veliki dvorani Trgovskega doma v Ljubljani z običajnim dnevnim redom.

Zadružništvo kot gospodarska oblika bodočnosti je naslov zanimivemu predavanju, ki ga priredi v okviru idejnega mladinskega tečaja ZKD mariborski »Neprek« v nedeljo 19. marca ob 10. uri dopoldne v dvorani Ljudske univerze. Predaval bo inšpektor brivillgirane augarne banke iz Beograda g. Miloš Štiber. Mladina mariborskih srednjih šol je iskreno vabljena!

Obsojeni divji lovci. Pred malim kazenskim senatom mariborskega okrožnega sodišča se je moralo danes dopoldne zagovarjati šest fantov iz Sv. Miklavža in Skok, obtoženih divjega lova. Kakor smo že poročali, je v noči na 6. novembra pri Sv. Miklavžu nastal krvav spopad med divjimi lovci in lovskimi čuvaji, pri katerem sta bila čuvaja Bogomir Dolinšek in Vinko Brodnjak težko ranjena. Vsem obtožencem je bila krivda dokazana in so bili obsojeni: Jožef Kukovič na 13 mesecev strogega zapora, Jožef Maglica na 8 mesecev strogega zapora, Ludvik Plomberger na 13 mesecev strogega zapora, Anton Kukovič na 8 mesecev strogega zapora, Martin Maglica na 8 mesecev strogega zapora in Franc Krašna na 8 mesecev strogega zapora. Razen tega morajo obtoženci solidarno plačati odškodnino, in sicer vsakemu ranjenemu pazniku po 5000.— Din, ter bolniške stroške v znesku 6400 Din. Senatu je predsedoval okrožni sodnik g. dr. Tombak, prisednika sta bila okrožna sodnika gg. dr. Čemer in dr. Kotnik. Državno tožilstvo je zastopal dr. Zorjan, obtožence pa je branil g. dr. Irigolič.

Najznamenitejši komponist

Robert Stolz

je komponiral glasbo za prekrasni film

Glas srca

Promenadni koncert. Ob lepem vremenu bo v nedeljo dopoldne od 11. do 12. ure v mestnem parku prvi letošnji promenadni koncert. Igrala bo vojaška godba pod taktirko kapelnika stotnika g. Svobode.

Narodno gledališče se pritožuje. Ker se pogosto opaža, da nekateri šolarji in dijaki trgajo reklamne lepake gledališča in prosijo predstojništvo mestne policije, naj bi učitelji in starši otroke primerno poučili in jih opozorili, da je trganje lepakov prepovedano in kaznjivo.

Popravek. Franjo Žižek, knjigoveški pomočnik mariborske tiskarne, ni istoveten s Francetom Žižkom, ki je bil te dni aretiran radi utaje nekega perila.

Popis živine, vozov ter mehaničnih prevoznih sredstev. Mestno načelstvo v Mariboru je pri primerjavi evidence lastnikov konj, vozov ter mehaničnih prevoznih sredstev s pozneje zbranimi statističnimi podatki ugotovilo, da posestniki konj, volov, oslov, vpreženih vozov, avtomobilov, motornih koles in biciklov pri prodaji oziroma zamenjavi teh sprememb javljajo vojaškemu uradu, kakor to določajo obstoječi predpisi. Ker je odredilo poveljstvo mariborskega vojaškega okrožja, da bo pregledovanje in popisovanje živine, vozov in opreme za mesto Maribor v drugi polovici meseca maja tek. leta, kar se bo tedaj še posebej objavilo, se pozivajo vsi lastniki, ki imajo konje, vole, vozove, motorna vozila ter kolesa, (bicikle) na teritoriju mesta Maribora, da to v času od 20. tm. pa do 10. aprila v svrhu popisa ustmeno javijo v mestnem vojaškem uradu, Slomškov trg 11. soba št. 2 dnevno od 8. do 13. ure. Lastniki, ki se pozivu ne bi odzvali, bodo najstrožje kaznovani po obstoječih predpisih.

Kino Union. Od danes v petek dalje velika razkošna Ufina opereta »Jaz podnevi, Ti ponoči« z ljubljenci publike Wiljemom Fritschem in Käthe Nagy. Pripravlja se že dolgo pričakovani krasni film »Glas srca« z G. Frölichom v glavni uloži.

Grajski kino predaja od srede 15. tm. zvočni vefilm »ATLANTIDA«. Velika reklama prihaja o tem filmu, mnogo se je pisalo in pripovedovalo; ta film pa prekaša vsa pričakovanja, publika povsod, kjer se predvaja, navdušeno zapušča bioskope, kajti toliko lepote se le redkokdaj vidi v filmu. Brigita Helm je božanstvena krasotica, ki igra ulogo gosposdarice Atlantide dostojanstveno, nedosegljivo. Gustav Diesl, njen partner, je v tej uloži junak, ki se bori proti Atlantidi, proti lubezni do Atlantide. Sam film je prirejen po romanu Piera Benoita, samo da se postavlja teza, da pogreznjen otok ni pogreznjen v morju, temveč zasut pod peskom nekje v Sahari. Ta film se predvaja momentano v Parizu z ogromnim uspehom.

Na odno gledališče

REPERTOAR:

Petek, 17. marca: Zaprto.

Sobota, 18. marca ob 20. uri: »Faust« Red B.

Nedelja, 19. marca ob 20. uri: »Pri belen konjičku«. Znižane cene.

»Faust«, Gounodova krasna opera, eno najlepših del operne literature, se poje v soboto, 18. tm. za red B. Sodelujejo trije gostje.

Jožefovo. V nedeljo 19. t. m. se ponovi kot večerna predstava vlezabavna revijska opereta »Pri belem konjičku«. Pri tej predstavi veljajo znižane cene.

Mnogi gledališki abonenti zlasti po lastniki blokov vse bolj neredno plačujejo svoje obroke. Ker mora gledališče izpolnjevati svoje obveznosti sproti ter je moralo tudi za netočne plačnike že poravnati taničine in takso za pokojninski sklad gledaliških igralcev za vse dosedanje predstave, apelira na uvidevnost zaostalih abonentov in lastnikov blokov, da vendar že zadostijo svojim obveznostim.

Pri pokvarjenem želodcu, plinih v črevesju, slabem okusu v ustih, čelnem glavobolu, mrzlici, zapeki, bljuvanju ali driski učinkuje že kozarec naravne »Franz Josefove« grenčice sigurno, naglo in prijetno. Znameniti zdravniki za želodec izpričujejo, da se izkaže uporaba »Franz Josefove« vode kot prava blagodat za po jedi in pijači preobložena prebavila. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Družabni večer »Jadrana« v čast Jožkom in Jožicam bo jutri zvečer v mali dvorani Narodnega doma. **Brez vstopnine!**

Cercle français. Odbor Francoskega krožka v Mariboru vabi člane društva in vse prijatelje francoskega jezika na dramski večer, ki ga bo priredil v nedeljo 19. marca ob 20. uri v Vesni. Vprijazili se bosta zabavni enodejanki: »Une fière panique« in »Le professeur«. Predstavi bo sledila čajanka. Vstopnine ni.

Laznica, biser Dravske doline. »Pri teti Rezi« v nedeljo koncert.

Vremensko poročilo mariborske meteorološke postaje. Davi ob 7. uri je kazal toplomer 1.6 stopinj nad ničlo; minimalna temperatura je znašala 1.4 stopinje nad ničlo; barometer je kazal pri 14 stopinjah 737.4, reduciran na ničlo pa 735.7; relativna vlaga 75; vreme je jasno in mirno. Vremenska napoved nam napoveduje poslabšanje vremena.

Ribji trg. Današnji ribji trg je bil precej dobro založen. Prodajali so severnomorske lakse po 20 Din, male sardelice in polže po 16 Din, mole po 26 Din, orade po 34 Din, ribe sv. Petra pa po 36 Din kg. Na trgu je bilo tudi precej rib iz naših vod.

Podlegel je poškodbam. Poročali smo, da si je v Rušah pognal 24letni čevljar Ignac Štandeker kroglo v sence in so ga hudo ranjenega prepeljali v tukajšnje bolnišnico. Vse prizadevanje zdravnikov, da bi mu ohranili življenje, je bilo zaman. Štandeker je včeraj popoldne podlegel poškodbam.

Tatvina žepne ure. Učencu prvega razreda meščanske šole Herbertu Dubrovniku, stanujočem na Ruški cesti, je včeraj dopolne nekdo izmaknil na igrišču iz suknjiča srebrno žepno uro, vredno 200 Din. Učenec je prijavil tatvino policiji.

Krvav pretep. V neki vinski kleti blizu Radenc pri Ljutomeru so predsinčnim pretepli štirje fantje 23letnega Cirila Kajničja, posestnika iz Radencev. Poškodovali so ga tako močno na glavi, da je obležal nezavesten na kraju pretepa in so ga morali prepeljati v mariborsko bolnišnico.

S policije. Danes nimajo na policiji za beleženega nič posebnega. Radi sima tatvine je bil aretiran neki Ivan P., radi pijanosti in potepuštva pa neki Alojzij M. Opravka s policijo sta imela tudi k. šnjarija Mate K. in Josip M., ker sta krošnjarija po mestu brez dovoljenja. Prijavljeni so bili policiji trije razgrajči Josip Z., Ivan P. in Ernest Peter ter Tone K., ki se je v neki gostilni pošteno najedel in napil ter izginil, ne da bi plačal natakarici svoj zapitek.

Ali bo rešen stanovanjski problem?

VPRAŠANJE, KI TRENUTNO STOPA V OSPREDJE DANAŠNJIH ŽIVLJENJSKIH RAZMER. — DELO IN PRIZADEVANJE DRUŠTVA STANOVANJSKIH NAJEMNIKOV V MARIBORU.

V kratkem bo poteklo leto odkar so življenjske razmere prisilile stanovanjske najemnike, da se organizirajo, da si ustanove društvo, ki se bo borilo za njihove interese proti prekomernemu izkoriščanju. Društvo stanovanjskih najemnikov je storilo vse, kar je bilo v njegovi moči, da bi priborilo najemnikom tako potrebno in tako zaželeno stanovanjsko zaščito. Priključilo se je energični borbi, ki se vodi že skoro leto dni po vsej državi proti pretiranim najemninam. Uspeh dosedanjega dela je bil ta, da so zastopnikom stanovanjskih najemnikov izjavili in obljubili merodajni činitelji, da bo vnešen v finančni zakon poseben amandman, po katerem bodo lahko bani v posameznih banovinah rešili krajem primerno pereče stanovanjsko vprašanje. Bliža se čas, ko bo prišel finančni zakon v razpravo in s tem trenutkom se torej bliža najemnikom tudi dvanajsta ura...

Na seji, ki jo je imelo društvo stanovanjskih najemnikov pretekli torek zvečer v dvorani Nabavljalne zadruge, so bila na dnevnem redu razna aktualna vprašanja in predlogi, med njimi tudi sklep mariborske mestne občine, ki namerava ponovno razpravljati o najemninskem vprašanju v svojih hišah. Mestna občina mariborska je znova pokrenila to vprašanje na intervencijo društva in se prepričala, da je zadnje zvišanje najemnin zadelo ne samo prizadete najemnike, temveč ves stanovanjski pokret. Ali bo mestna občina znižala najemnine v svojih hišah, to vprašanje stopa trenutno v ospredje spričo težkih današnjih socialnih razmer. Društvo je namreč ugotovilo, da so vzgledu mestne občine mariborske sledili mnogi hišni posestniki v Mariboru, ki so v zadnjem času ponovno zvišali najemnine in s tem pogнали prizadete najemnike v obup. Že dosedanjih najemnin najemniki ne zmorejo, kako naj bi plačevali še zvišane najemnine, pa je drugo vprašanje.

Društvo stanovanjskih najemnikov je ugotovilo, da stanuje v novih mestnih hišah poleg nekaj mestnih delavcev trideset družin mestnih pragmatikov, na stavljениh uslužbencev, pri katerih je znašalo zadnje povišanje najemnin od 10 do 105 odstotkov, ali povprečno 62 odstotkov dosedanje najemnine. Iz tega sledi, da plačujejo najemniki v mestnih hišah 10 do 52 odstotkov svojih prejemkov, ali povprečno 30%. Pri mestnih delavcih pa je to razmerje še slabše. Razumljivo je, da plačujejo najemniki nove najemnine le z največjo težavo. Občutno pa so s povišanjem bili prizadeti tudi ostali najemniki, ki so po večini sami državni uslužbenci.

Društvo stanovanjskih najemnikov je poslalo banski upravi spomenico s prošnjo, naj bi se razveljavil zadevni sklep

o povišanju najemnin. O znižanju bo na eni prihodnjih sej ponovno razpravljali občinski svet in je zato pričakovati, da ne bo občina prezrla namena, za katerega so bile zgrajene stanovanjske hiše. Občino je prisilila k gradnji teh hiš nujna potreba po zdravih in ceninih stanovanjih. Društvo je prijelo nadalje različne pritožbe, da so bila nekatera stanovanja v mestnih hišah, čeprav so enaka, različno ocenjena po komisiji mestne občine.

Prav tako bo skušalo društvo intervenirati glede nastavitve Banovinskega mladinskega doma v banovinski palači v Strossmayerjevi ulici, kjer se bo en trakt palače preuredil za dečji dom. Nadalje je bilo sklenjeno tudi, da si bo društvo preskrbelo evidenco vseh praznih stanovanj in bo naprosilo svoje članstvo, da mu javijo posamezniki vsako prazno stanovanje.

Sport

Medklubska smučka tekma na Peči. Zimskosportni odsek SPD Mežica-Črna piredi v nedeljo 26. t. m. medklubsko, visokoalpinsko tekmo v smuku, in sicer za prehodni pokal »Peča«. Start bo ob 10. dopoldne na vrhu Pece, Kordeževa glava, 2124 m, cilj pa pri Uletovi koči 1654 m. Pravico starta imajo vsi pri JZSS verificirani člani, ki imajo zvezno ali podzvezno legitimacijo. Razglasitev rezultatov in razdelitev nagrad bo takoj po tekmi v Uletovi koči. Pokal pride v stalno last dotičnega, ki si ga pribori trikrat zaporedoma ali v presledkih. Pokal se hrani v Uletovi koči. Sestanek tekmovalcev in zbiranje startnih števil bo prejšnji večer v Uletovi koči, ki je oskrbovana. Za prevoz smučarjev iz Prevalj v Mežico in obratno bo preskrbljeno. Prijave sprejema do 25. t. m. SPD Mežica-Črna.

Razpored nogometnih tekem mariborskega II. razreda. LNP je na svoji zadnji seji poslovnega odbora določil termine nogometnih tekem za prvenstvo mariborskega II. razreda, in sicer: 26. marca v Čakovcu: Čakovečki SK:SK Mura; 2. aprila v Murski Soboti: SK Mura:SK Svoboda in 9. aprila v Čakovcu: Čakovečki SK:SK Svoboda.

NOVE SREČKE

DRŽAVNE RAZREDNE LOTERIE DOBITE ZOPET V UPRAVI

JUTRA IN VECERNIKA
GOSPOŠKA 11, MARIBOR

Pred angleškim poletom nad Himalajo

DOSEDANJE PRIPRAVE IN POLETITER ČLANI NEVARNE EKSPEDICIJE.

Člani Houstonove ekspedicije, ki namerava preleteti najvišjo goro sveta, Mount Everest, so že prispeli iz Bagdada v Bušir. Med potjo jih je zajel silen peščen vihar, tako da so morali prisilno pristati in so popolnoma izgubili orientacijo. V Bagdadu so se zadržali dva dneva, ker niso prejeli pravočasno dovoljenja, da smejo preleteti perzijsko ozemlje. Po kratkem odmoru v Buširu so letalci nadaljevali polet proti Indiji.

Drzni polet financira poseben odbor, čigar častni blagajnik je lord Burnham. Glavna baza za polet čez Mount Everest je Purneja v severni Indiji. Od tu bodo letalci 18. t. m., seveda če ne bodo nastale med tem kake ovire, pričeli delati prve poskusne polete, da prouče tamošnje kraje. Na teh poskusnih poletih bodo fotografirali predele, nad katerimi bodo leteli. Sam polet preko Mount Everesta bo odvisen od atmosferskih razmer. Predvideno je, da naj bi se glavni polet izvedel 25. marca, če bodo atmosferske razmere ugodne. V nasprotnem primeru pa bodo letalci počakali vse dotlej, dokler ne bo nebo popolnoma brez oblakov in ne bo pihal veter.

Od Purneje do najvišjega vrha Himalaje morajo letalci preleteti 160 milj, nato pa se dvigniti 29.000 čevljev (okrog 9.500 metrov) visoko nad morsk gladino. To podjetje je tako drzno, da si ga pred dobrim letom ni mogel nihče niti misliti. Glavni predpogoj za uspeh je pač lepo vreme. Kakor smo že rekli, bodo v primeru neugodnih atmosferskih razmer letalci počakali na ugodnejše vreme. Toda čakati morejo le do konca maja, ker se pozneje prične v tamkajšnjih krajih veliko deževje in je vsak polet pozneje izključen.

Da ne bi uspeh izostal iz tehničnih nedostatkov, so bile izvršene najnatančnejše priprave in ni bilo opuščenega ničesar, kar bi moglo koristiti letalcem pri njihovem nevarnem podjetju. Velika važnost je bila položena tudi na izbiro letalcev samih, ker je uspeh v prvi vrsti odvisen od ljudi, čeprav so tehnične priprave nedvomno zelo važne.

Vodja ekspedicije je zračni »commodore« Felows, ki je takorekoč vse svoje življenje prebil visoko pod nebom. Ni na svetu kontinenta, nad katerim Felows še ne bi bil letel.

Drugi pilot je Mc Intyre, prav tako zelo sposoben letalec in ima že dolgoletne letalske izkušnje. Dva glavna pomočnika vodje ekspedicije sta polkovnik Etherton in polkovnik Blacker. Polkovnik Etherton je najzanimivejša osebnost vse ekspedicije. Prav dobro pozna ves ogromni gorski in ledeni masiv Himalaje, ki se razprostira v dolžini kakih 1200 milj. Že leta 1910. je napravil izredno naporno in nevarno potovanje skozi Azijo.

Odšel je namreč iz Indije v Rusijo po poti, po kateri poprej ni hodil še noben človek. Da je mogel napraviti to dolgo pot, se je moral posluževati volovskih voz, velblodov, sani, konj in mimo tega prehoditi več sto kilometrov tudi peš.

Prepotoval je visoko planoto Palmiro, nato vstopil v kitajski Turkestan, zatem prehodil Mongolijo in končno prišel skozi ruski Turkestan v Sibirijo. Pot, ki jo je napravil, je merila skupaj 4.000 kilometrov. Na poti skozi Sibirijo so mu zmrznili prsti na rokah in je skoraj umrl. Rešili so ga Kozaki, ki so tvorili posadko nekega samotnega sibirskega mesta.

Polkovnik Etherton je prepotoval tudi mnoge malo znane kraje zahodne Kitajske. Po svetovni vojni je bil nekaj časa angleški generalni konzul v kitajskem Turkestanu. Med vojno je sodeloval v borbah proti Turkom v Mezopotamiji. Znan je kot nenavadno hraber človek.

Polkovnik Blacker je izdelal načrt poleta preko Mount Everesta. Tudi on je zelo izkušen letalec in ga štejejo med pionirje angleškega letalstva, ker je prvič letel že leta 1911. Na nekem poletu je strmoglavil z letalom na tla in si zlomil hrbtenico, vendar pa je ostal živ. Lord Burnham raglaša, da je polkovnik Blacker nedvomno edini letalec na svetu, ki se je upal z zlomljeno hrbtenico lotiti takega podjetja, kakor je polet čez himalajski masiv.

Polkovnik Blacker je tudi mnogo potoval po Aziji. O njem se zadržuje, da je eden najboljših poznavalcev ruskih notranjih razmer in da zelo dobro pozna organizacijo GPU.

Glavni fotograf ekspedicije je S. Bor-net, ki je spremljal sira Alana Cobhama na njegovem poletu leta 1926. okrog Afrike. Drugi fotograf je A. Fisher.

To so torej ljudje, ki bodo sodelovali pri najnevarnejših ekspedicijah v zračni višavah.

Angleška kraljica prvič pri zvočnem filmu.

Marsikdo ne ve, kako zelo je zaposlena angleška kraljica. Neka londonska revija piše, da nima angleška kraljica Mary v vsem letu skoro nobenega dne prostega, da bi se odpčila od svojih vladarskih dolžnosti. Tako je kraljica Mary šele te dni prvič prisostvovala predstavi nekega zvočnega filma, in sicer predstavi, ki se je pričela o polnoči. In še to je bila predstava filma v dobrodelnih namene.

Kapitalisti niso prijatelji božji.

V nekem govoru, ki ga je imel te dni papež Pij XI., je izrekel sledeče besede: »Potrebno je prezirati vse zemeljske dobrine. Bog jih daje in odvzema. Božji sin si je izbral na tem svetu največje siromaštvo. Kapitalisti niso prijatelji božji«.

Dr. Vlad. Travner:

Karl Marx

Njegove premoženjske razmere so bile obupne. Dohodki, ki jih je imel kot sodnik raznih socialističnih listov, predvsem »New York Tribune«, niso zadostovali niti za najnujnejše življenjske potrebe. Navezan je bil skoraj izključno na gmotno podporo svojega tovariša F. Engelsa. Aktivno je posegel v delavski pokret ko so ustanovili Marxovi somišljeniki v Londonu dne 28. septembra 1864 »Mednarodno delavsko združenje« ali — kakor se imenuje običajno — »Prvo internacionalo«, ki je začela delovati l. 1866. Njen duševni oče in vodja je bil Marx. V tem času se je trudil posebno organizirati v Nemčiji revolucionarno socialnodemokratsko gibanje, kar ni soglašal s programom Ferd. Lassalla. L. 1869. je ustanovil Marxov učenec in tovariš W. Liebknecht socialno-demokratsko delavsko stranko, ki se je združila l. 1875. z radikalnimi pristaši Lassalla v takozvano nemško socialistično delavsko stranko. Vrhunec praktičnega udejstvovanja »Prve internacionale« pa znači po splošnem naziranju pariška komunizacija l. 1871., kjer je igral Marx pomembno vlogo. Njegovo delo »Državljanska vojna v Franciji« (1871) pa je izšlo šele, ko je bila komunizacija uničena. Poznejše delovanje Marxa (po l. 1872.) nima večjega pomena. — Od l. 1843. je bil poročen z Jenny v. Westphalen († 6. decembra 1881 v Londonu), sestro poznejšega pruskega notranjega ministra v Manteufflovi vladi. Zapustil je tri hčere, ki so se poročile z voditelji socialnih demokratov, prva z Longuejem, druga z Lafarguejem (oba v Franciji) in tretja z Avelingom (v Angliji).

Marxovo glavno in v socialistični književnosti znanstveno najpomembnejše delo je »Kapital, kritika politične ekonomije«. Prvi zvezek »Produkcijni proces kapitala« je izšel l. 1867. Ostala dva zvezka »Cirkulacijski proces kapitala« in »Splošni proces kapitalistične produkcije« pa je izdal Fr. Engels šele po avtorjevi smrti v letih 1885—1894. Nekako nadaljevanje »Kapitala« je Marxova »Teorija nadvrednosti«, ki je izšla leta 1904. Ta del pa vsebuje komaj eno tretjino rokopisa, ki ga je zapustil Marx. Poleg že omenjenih del so važni še sledeči spisi: »Kritika politične ekonomije« (1859), kjer obravnava Marx teorijo vrednosti in svoje nazore o denarstvu in ki tvori nekak uvod k »Kapitalu«, »Govor o prosti trgovini« (franc. 1848), »18. Brumaire Ludvika Bonaparteja« (1852) in »Razkritja o komunističnem procesu v Kölnu« (1853).

Marxove (in Engelsove) ideje — izra-

žene predvsem v »Manifestu komunistične stranke« in v »Kapitalu« — tvorijo jasno izoblikovan in zaokrožen svetovni nazor — takozvani marksistični socializem. V nasprotju s starejšim utopističnim socializmom se marksizem ne bavi z versko-nravnimi problemi, temveč z zgodovinsko-modroslovnimi, državnimi, družabnimi in predvsem narodno-gospodarskimi vprašanji. Marx je ustanovil materialističnega pojmovanja zgodovine; izhajajoč iz Heglovega nauka o zgodovinskem razvoju učil, da povzročajo ta proces vsakokratne materialne razmere, t. j. produkcija in izmenjava blaga v človeški družbi. Država ni vtečena skupna volja naroda, temveč izraz moči gospodujočih, ki izjemajo slabše. Svetovna zgodovina je zgodovina razrednih bojev, ki se vrše različno po vsakokratnih danih razmerah. Odkar pa obstoji kapitalistični sistem, je postal ta boj posebno očit. Kapitalizem nosi sicer v sebi kali propada, je nevzdržen in se bo iz njega nujno po naravnih zakonih razvil novi t. j. socialistični družabni red. Vendar naj pravljajo proletarci, ki imajo vsi iste cilje, pot novi človeški družbi pod geslom: »Proletarci vseh dežel, združite se!« Zavest solidarnosti je močnejša kot narodnost in jezik. Končni rezultat borbe je diktatura proletariata, ki naj odpravi

državo kot vladavino in vpostavi na mesto nje brezrazredno družbo. Točnejših smeri pa Marx ne podaja. To delo morejo izvršiti samo delavci. — Marksistični socializem je po svojem bistvu revolucionarno gibanje, ki se je polastilo velikega dela človeštva in ki je povzročilo v znatni meri rusko revolucijo. V tem obstoji svetovno zgodovinski pomen Karla Marxa in njegovega usodnega dela.

Tudi eden, ki ga je odebela brezdelica

Rudyard Kipling:

Milijonar in njegov sin

(Iz angleščine prevedel Josip Poljanec.)

»Da bi bil tatej tukaj,« je dejal Dan in vlekel ribo kviško, »bi spoznal znamenja tako razločno kakor bi bila tiskana. Ribe postajajo vedno manjše in ti si ujel tako veliko kambalo, kakršne na tej poti ne bomo več izlepa dobili. Včeraj nalovljene ribe — ali si opazil? — so bile samo velike, niti ene kambale ni bilo med njimi. Tatej bo to znamenje takoj spoznal. Tatej pravi, da vse stvari na teh naših loviščih vedno nekaj kažejo in pomenijo in ta znamenja se lahko tolmačijo krivo ali prav. Tatej je tako dobre glave kakor malokdo.

Ni še popolnoma izgovoril teh besedi, ko je nekdo na ladji »Tukaj smo« ustrelil s pištolo in na sprednjih vrveh so potegnili jermas za krompir v zrak.

»Kaj sem rekel, a? To je klic za vse naše mornarje. Tatej je nekaj iztuhel, sicer ne bi bil ob tem času prekinil lova. Navij vrvice, Harvey, potem odvešlava domov.«

Bila sta na privetrni strani ladje in sta pravkar hotela pognati čoln po mirnem morju, kar je glasno javkanje obrnilo njuno pozornost na kake pol milje oddaljenega Pena, ki se je brzo sukal okoli neke trdne točke, za vse na svetu podobnega orjaški vodni stenici. Mali možak je sedaj veslal proč, sedaj se zopet vračal z vso silo, toda ob koncu vsakega takega manevra se mu je čoln zasukal

in ustavil ob vrvi.

»Pomagati mu bova morala, sicer se še vkorenini tukaj,« je dejal Dan.

»Kaj pa je?« je vprašal Harvey. Tukaj je bil nov svet zanj, kjer ni mogel velevati starejšim, temveč je moral ponižno izpraševati in prositi. In morje je bilo strašansko veliko in nevzdržljivo.

»Sidro se mu je zamotalo. Pen jih vedno izgublja. Dva je že izgubil na tej vožnji — in to na peščenem dnu — in tatej pravi, da mu da težino, kedar jo prihodnjič zopet izgubi. Ampak to bi Penu srce strlo.«

»Kaj pa je težina?« je vprašal Harvey, ki je imel nekak nejasen dojem, da je to neke vrste pomorsko mučenje ali kazen, podobno oni, o kateri se bere v povestih, ko vržejo na vrh privezanega mornarja v vodo in ga ladja za seboj vleče.

»Velik kamen namesto sidre. Če imaš tak kamen v čolnu spredaj ob rilcu, ga lahko prej zagledaš kakor čoln sam, in vse brodovje ve, kaj to pomeni. Strašno bi se norčevali iz njega. Pen ne bi mogel prenašati tega kakor ne more pes, če ima kako reč privezano na repu. Tako neznanstvo je občutljivo. Halo, Pen! Si zopet obtičal? Nikar ne poskušaj več svojih izumov, ki niso za nič. Bolj se približaj vrvi pa jo vleči naravnost gor in dol.«

»Kar ne premakne se,« je odvrnil mali možak sopihajoč. »Sploh se ne premakne, dasi sem že vse poizkusil.«

»Kaj pa je tista kolobocija tam spredaj?« je vprašal Dan in pokazal na silno mešanico vesel in čolnovih vrvi, ki so bile zamotane od neveselje roke.

»Ej, tisto,« je odvrnil Pen ponosno, »je špansko vreteno. Gospod Salters mi je pokazal, kako se naredi. Toda tudi ti to je ne premakne.«

Dan se je sklonil nizko čez čolnovo stranico, da ni bilo videti, da se je smejal, potegnil enkrat, dvakrat za vrvi in, glej, sidro je mahoma odjenjalo.

»Vleci, Pen,« je dejal smeje, »sicer se ti še enkrat zatakne.«

Pustila sta ga, ko je z debelimi, modrimi očmi ogledoval z algami obdane roglice male sidre in se jima na moč zahvaljeval.

»Ej, več, ko se zmislím na to, Harvey,« je dejal Dan, ko sta bila iz slišne daljave, »Pen se ni cel mornar. Sicer ni napačen človek, ampak njegova glava je malo v neredu. Razumeš?«

»Jeli res tako ali je to samo sodba tvojega očeta?« je vprašal Harvey, ko se je oprl v vesla. Spoznal je, da že lažje ravna z njimi.

»To pot se tatej ne moti. Pen je v resnici malo trapast. Nak, on ni čisto tak, pač pa nekak neškodljiv slaboumnež. Zgodilo se je takole — prav tako veslaš, Harvi — in jaz ti povem, ker je prav, da moraš vedeti. Svoje čase je bil pridigar moravskih bratov. Jakob Boller mu je bilo ime, mi je pravil tatej, in je

živel s svojo ženo in štirimi otroci nekje v Pensilvaniji. No, nekoč je vzel svojo družino na sestanek moravskih bratov — bržčas na verski shod na prostem — in v Johnstownu so prenočili samo za eno noč. Si-li že slišal praviti o Johnstownu?«

Harvey je pomišljal. »Da, sem. Ne vem pa, čemu. V glavi imam to ime kakor ime Ashtabula.«

»Na obeh krajih so se prigidile velike nesreče — vidiš v tem je vzrok, Harvey. No, v tisti eni sami noči, ko je Pen prenočeval s svojimi v hotelu, je bilo mesto Johnstown uničeno. Jez se je podrl in voda je preplavila mesto in odnesla hiše, ki so butale druga ob drugo in se potopile. Videl sem slike te nesreče in bile so strašne. Pen je videl, kako so mu vsi njegovi svojci tonili, preden je sploh vedel, kaj se godi. Odtlej ni popolnoma pri zdravi pameti. Zavedal se je, da se je v Johnstownu nekaj zgodilo, vendar se za vse na svetu ni mogel spomniti, kaj pa je taval okoli, se smehljaj in čudil. Ni vedel ne, kaj je, kaj je bil, in tak je prišel do strica Saltersa, ki je bil na obisku v Alleghany City. Polovico sorodnikov svoje mame biva po državi Pensilvanija in stric Salters jih včasih pozimi obišče. Stric Salters je vzel Pena nekako za svojega, dobro vedoč, kaj ga tare; on ga je pripeljal v vzhodne kraje in mu dal dela na svojih kmetiji.«

»Ej, slišal sem ga, kako je sinoči rekel Penu kmet, ko sta njuna čolna skupaj trčila. Ali je tvoj stric Salters kmet?« (Se bo nadaljevalo.)

Poslano

Radi očitkov, katere je iznesel g. dr. Viktor Vovk, odvetnik v Ljubljani in bivši tajnik Osrednjega odbora Slovenskega planinskega društva in ki so bili povod za očitke, izrečene od strani g. dr. Senjorja, bivšega predsednika podružnice SPD v Mariboru, na občnem zboru Savinjske podružnice SPD v Celju in Mariborske podružnice SPD v Mariboru, češ, da ne more nositi pred narodom odgovornosti za politiko Osrednjega društva SPD itd., je Osrednji odbor Slovenskega planinskega društva v Ljubljani po brezuspešnih dosedanjih dvomesečnih poravnalnih poizkusih izročil stvar pravnemu zastopniku, da vloži proti g. dr. Viktorju Vovku tožbo pri rednem sodišču. Dokler ne pade odločitev se Osrednji odbor Slovenskega planinskega društva ne bo spuščal v nikakršno polemiko v tej stvari. Osrednji odbor Slovenskega planinskega društva v Ljubljani.

TEŽKA DRUŽINSKA TRAGEDIJA.

Upravitelj neke ljudske šole v majhnem mestecu blizu Varšave je prejel pred nekaj dnevi pismo matere nekega svojega učenca, ki ga je prosila, naj izbriše njegovega sina iz šole, ker »ga mora še danes žrtvovati Bogu«. Upravitelj je o tem obvestil policijo, ki je res našla dečka, 9 let starega učenca omenjene šole, doma jokajočega in napol blaznega, ker mu je mati neprestano grozila, da bo moral umreti. Med tem mu je pa pripravljala veliko grmado, na kateri ga je hotela sežgati. Preiskava je ugotovila, da je nesrečnica preteklo noč prejela brzojavko, da se je njen mož pri avtomobilski vožnji smrtno ponesrečil.

ZLATO TUDI V VISOKIH TURAH.

Društvo inženjerjev iz Tirolske in Predarlskega je priredilo pred dnevi predavanje v Inomostu, na katerem je bilo opisano izkopavanje zlata v Visokih Turah v 16. in 17. stoletju. Zlati rudnik je bil te-

daj 2500 m visoko, kljub tej veliki višini pa se je eksploatacija vendarle izplačevala. Nekdanji zlati rudniki so sedaj pod debelo ledeno plastjo. Ugotovilo pa se je, da se ledeniki v zadnjem času premikajo in bodo nekateri rudniki kmalu zopet dostopni. Eksploatacija zlata bi bila za Avstrijo nedvomno ogromnega pomena.

SRAMEŽLJIVA BELGIJA.

Že v lanskem juniju je ugotovil guverner zahodne Flandrije, da kopalne hlače niso zadostna obleka pri kopanju in je odredil, da se policija pobriga za primerno obleko. Te dni pa je bila v belgijskih listih objavljena naredba, da mora vsak, kdor se hoče v belgijskih obmorskih krajih kopati, skočiti iz kabine naravnost v vodo, prav tako pa zopet iz vode v kabino. Poleganje na mivki ni dovoljeno. Vsako gibanje izven vode v kopalni obleki je dovoljeno le v dopetnem in popolnoma zaprtem kopalnem plašču.

Sin: »Oče, ali smem danes ostati doma? Počutim se zelo slabo...«
Oče: Kje?
Sin: V šoli...

Mali oglasi

Razno

DOBER IN POCENI KROJAC se priporoča za delo. Taborška ul. 1, Ules. 875

VINOTOČ ODPRTI Beranič Franc, Krčevina, okraj Vinarje 15. 913

Spomnite se CMD!

Prodaj

ZLAHTNE BRESKVE. 2-letne cepljenke sadnega izbora za Slovenijo, španski bezeg, enojen in polnjen, lila, temnordeč in bel, 3-letne cepljenke s cvetnimi popki — »Prunus triloba« in debele plodne jagode »Rdeča kapica« iz Svabske. Maribor, Meljska c. 40. 889

Sobo odda

OTROŠKI VOZIČEK, dobro ohranjen, poceni na prodaj. Znidrič, Tržaška cesta 1. 919

PRAZNO SOBO s posebnim vhodom oddam. Tvorliška cesta 22. I. 924

OPREMLJENO SOBO s posebnim vhodom, poleg sodišča, takoj oddam. Wildenrainerjeva ul. 11, III. 916

OPREMLJENO SOBO oddam s 1. aprilom. Tattenbachova ulica 20, I., desno. 943

Jožefov venček

v soboto zvečer v gostilni Tomše, Pekre

Fabrika Smederevske Kreditne Banke za predenje in tkanje bombaža v Nišu potrebuje za takoj do

20 dobrih tkalskih delavcev

Stalno zaposlenje. Nastop takoj. Reflektantje naj se javijo banki v Beogradu, Prestolonaslednikov trg 39. 923

Karolina Pučelik, roj. Böhm in sin Fric, naznanjava v svojem in v imenu ostalih sorodnikov pretresljivo vest, da nas je naš iskreno ljubljani soprog in oče, gospod

Miroslav Pučelik

šolski upravitelj v pokoju

danes, ob 9. uri dopoldan, nenadoma zapustil za vedno. Pogreb predragega nam pokojnika se bo vršil v nedeljo, dne 19. marca ob 16. uri (4. uri popoldan), iz hiše žalosti, Fram št. 62, na Framsko pokopališče.

F r a m, dne 17. marca 1933.

943

PROSTOVOLJNO GASILNO IN REŠEVALNO DRUŠTVO V MARIBORU

naznanja žalostno vest, da je preminul v četrtek, naš dolgoletni tovariš in ustanovni član reševalne postaje, gospod

Joža Volčič

mizarški mojster in imejitelj zaslužnih odlikovanj.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v soboto, dne 18. marca ob 16.30. uri na Pobrežju.

Blag mu spomin!

M a r i b o r, 16. marca 1933.

942

Načelnstvo.